

I: Par ko jūs esat atbildīgs *Vogas* projektā?

A: Jautājums ir par mani personīgi vai par manu grupu? Protams, tas nedaudz pārklājas, bet mēs galvenokārt piedalāmies klīnisko pētījumu izstrādē un klīnisko pētījumu koordinēšanā, un, protams, arī klīnisko pētījumu veikšanā Latvijā.

I: Labi, pāriešu pie otrā jautājuma. Ar kādiem izaicinājumiem jūs sastapāties šajos projektos? Piemēram, vai bija kādi ierobežojumi vai ētiski apsvērumi, kas bija jāņem vērā?

A: Bija ievērojami izaicinājumi, bet man šķiet, ka galvenie izaicinājumi nebija saistīti ar ētiskiem apsvērumiem. Galvenie izaicinājumi bija saistīti ar Covid un aprīkojuma tehnoloģiskajiem risinājumiem. Patiesībā daži no galvenajiem izaicinājumiem var būt saistīti arī ar ētiskajiem apsvērumiem, piemēram, tiek mērīti pacienta paraugi, izelpa, bet pēc vairāku pacientu iesaistīšanas atklājas, ka tehnoloģija kāda iemesla dēļ nedarbojas. Protams, tad tie ir medicīnas vai ētikas aspekti.

I: Trešais jautājums. Kas ir galvenās mācības, kuras guvāt šī projekta laikā? Varat runāt, par ko vien vēlaties.

A: Laikam tas pārāk neatšķiras no iepriekšējām mācībām, bet sapratu, ka jābūtu mazāk, nekā tiek sagaidīts. Piemēram, risku novērtēšana iepriekš tika veikta ļoti formāli, un projekta sagatavošanas laikā noteikti nevar paredzēt tādus gadījumus kā Covid un karš Ukrainā. Man liekas, ka tas bija viens izaicinājums. Mēs arī patiešām gaidījām, ka *Vogas* projekts ļoti pietuvinās tehnoloģiju klīniskam pielietojumam, bet tagad uzzinājām, ka līdz klīniskam pielietojumam vēl tāls ceļš ejams, ja salīdzinām ar gaidīto. Tātad mācība bija ne gluži mazāks optimisms, bet vismaz neiespējamu lietu nesolīšana.

I: Pēdējais jautājums, domāsim par tagadni ar skatienu uz nākotni, kā, jūsuprāt, digitālie veselības rīki un *Vogas* varētu palīdzēt uzlabot vienlīdzību veselības aprūpes jomā?

A: Man šķiet, ka esam pārrunājuši to, ka teorētiski izelpas testēšanas metode varētu būt ļoti viegls veids, kā veikt pārbaudi, tas būtu pieņemams mērķa populācijām. Tā noteikti būtu lieliska iespēja panākt, ka novērtējumā tiek ietverti dažādi pacienti vai pētāmās personas. Mēs uzskatām, ka tam jābūt pārbaudes instrumentam, pārbaude nozīmē arī izpēti. Mēs pārbaudām personas bez jebkādām sūdzībām, bez jebkādām problēmām, un šis vienlīdzības problēmas visās pārbaudes programmās ir plaši pārrunāts temats. Jo zemākas sociālās klases pārstāvji parasti neierodas uz pārbaudi. Tas noteikti ir ļoti svarīgs aspekts, un *Vogas* kā tāds šo aspektu nenovērsīs. Tomēr šī tehnoloģija pašreizējā stāvoklī, ja to ir viegli izmantot, šajā gadījumā varētu palīdzēt nodrošināt vienlīdzību. Ja pastāv neskaidri faktori un lūdzam pētījumā

iesaistītās personas izvairīties no, piemēram, smēķēšanas, alkohola lietošanas, badošanās, gavēņa no rīta un tamlīdzīgām lietām, tādā gadījumā tas tiešām var radīt šķēršļus noteiktu sociālo klašu atnākšanai uz pārbaudi.